

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку)**

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. 253-93-94, факс 253-63-71
Web: <http://www.me.gov.ua>, e-mail: meconomy@me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

№ _____

На № _____ від _____

**Народному депутатові України
Льовочкіну С. В.**

Шановний Сергію Володимировичу!

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України разом з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Міністерством соціальної політики України, Державною службою статистики України, Антимонопольним комітетом України, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державною регуляторною службою України розглянуло Ваше депутатське звернення від 24.05.2018 № 171/1-13 щодо необхідності припинення росту інфляції та мінімізації її негативних соціальних наслідків (направлене до Міністерства дорученням Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 06.06.2018 № 21994/1/1-18 до листа Голови Верховної Ради України Парубія А. В. від 25.05.2018 № 11/10-1888) та надає відповідну інформацію (додається).

Додаток: на 8 арк. в 1 прим.

З повагою

**Перший віце-прем'єр-міністр
України – Міністр**

С. І. Кубів

Барилко 200-28-67

М2 Мінекономрозвитку
Вих. № 3014-03/26839-02 від 22.06.2018 11:16:03

ф

Щодо інфляції

Відповідно до статті 99 Конституції України забезпечення стабільності грошової одиниці є основною функцією центрального банку держави - Національного банку України. Частиною другою статті 6 Закону України “Про Національний банк України” (в редакції Закону України № 2478-VI від 09.07.2010) визначено, що при виконанні своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі.

Відповідно до Основних засад грошово-кредитної політики на 2018 рік та середньострокову перспективу, схвалених рішенням Ради Національного банку України від 12.09.2017 № 37-рд, траєкторія цільових показників для річної зміни індексу споживчих цін окреслює поступовий процес зниження інфляції до рівня середньострокової цілі була оприлюднена в Основних засадах грошово-кредитної політики на 2017 рік та середньострокову перспективу і залишається незмінною:

грудень 2018 року – 6 % з допустимим діапазоном відхилень ± 2 п. п.;

грудень 2019 року – 5 % з допустимим діапазоном відхилень ± 1 п. п.;

грудень 2020 року і надалі – 5 % з допустимим діапазоном відхилень ± 1 п. п.

Щодо соціальної політики

Вже два роки поспіль формується політика у напрямку підвищення доходів населення, а саме доходів від трудової діяльності. Так, у 2016 році було запроваджено зниження ставки єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) до 22 %, що сприяло зменшенню навантаження на фонд оплати праці та детінізації заробітних плат. З 1 січня 2017 року було підвищено розмір мінімальної заробітної плати до 3200 грн (у 2016 році тричі підвищували: з 1 січня – до 1378 грн, з 1 травня – до 1450 грн, з 1 грудня – до 1600 грн), а з 1 січня 2018 року – до 3723 гривень.

Забезпечується також зростання державних соціальних стандартів та гарантій, розміри яких визначаються відповідно до Закону України “Про Державний бюджет України на 2018 рік”, зокрема, підвищено прожитковий мінімум та державні соціальні гарантії, що визначаються на його основі, на 9 % (грудень 2018 року до грудня 2017 року).

З метою реформування пенсійного забезпечення прийнято Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій”, відповідно до якого з жовтня 2017 року здійснено осучаснення та перерахунок пенсій. Пенсії підвищено для 10,2 млн пенсіонерів.

За станом на 01.04.2018 середній розмір пенсії склав 2517,82 грн, що на 37,4 % більше у порівнянні з відповідною датою 2017 року.

Результатом даних заходів стало зростання доходів населення.

У 2017 році номінальні доходи населення порівняно з 2016 роком зросли на 24,4 %, а реальні наявні доходи, визначені з урахуванням цінового фактору, – на 6 %.

Середньомісячна заробітна плата за січень-квітень 2018 року становила 8101 грн, що на 26,4 % більше ніж у відповідному періоді 2017 року, реальна заробітна плата за цей період зросла на 11,2 %, за підсумком 2017 року зростання становило 19,1 %.

На державному рівні соціальний захист малозабезпечених родин, у тому числі сімей з дітьми, забезпечується шляхом надання їм допомоги згідно із Законом України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям” залежно від майнового стану та сукупного доходу сім’ї.

За оперативною інформацією регіональних органів соціального захисту населення станом на 01.05.2018 державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям отримувало 298,8 тис. малозабезпечених сімей. Середній розмір цієї допомоги становить 3232 грн. Крім того, 1571,7 тис. осіб отримувало державну допомогу сім’ям з дітьми, 420,6 тис. осіб з інвалідністю з дитинства та законних представників дітей з інвалідністю є отримувачами державної соціальної допомоги.

Одночасно повідомляємо, що в умовах підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги головним механізмом забезпечення соціального захисту населення є Програма житлових субсидій, яка гарантує малозабезпеченим громадянам стабільність витрат на оплату житлово-комунальних послуг незалежно від зміни вартості послуг.

У вигляді житлових субсидій держава компенсує сім’ям витрати на оплату житлово-комунальних послуг у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами, що перевищують визначений обсяг обов’язкового відсотка платежу.

Розмір обов’язкової частини платежу для кожної сім’ї залежить від розміру середньомісячного сукупного доходу домогосподарства в розрахунку на одну особу і визначається індивідуально за єдиною формулою. Що менші доходи, то меншим є відсоток обов’язкової плати за житлово-комунальні послуги.

Протягом 2017-2018 років Урядом приймалися рішення щодо підвищення ефективності та адресності у реалізації Програми житлових субсидій. Зокрема, у 2017 році було запроваджено проведення монетизації залишків невикористаних сум житлових субсидій на індивідуальне опалення; упорядковано механізм врахування доходів домогосподарств для призначення житлових субсидій; створено та запроваджено реєстр отримувачів субсидій. Субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг в опалювальний період 2017–2018 років отримували 6920,7 тис. сімей.

Для подальшого удосконалення цієї Програми та за результатами опалювального періоду 2017/2018 року Урядом прийнято нову редакцію порядку призначення житлових субсидій (постанова Кабінету Міністрів України від 27.04.2018 № 329), реалізація якого дасть змогу: забезпечити мотивацію зайнятого населення до

легалізації відносин у сфері оплати праці та зайнятості населення; встановити справедливий механізм врахування доходів домогосподарства, у тому числі з урахуванням його майнового стану; покращити доступ внутрішньо переміщених осіб до отримання субсидій шляхом надання права її призначення без наявності договору найму/оренди житла.

Щодо регулювання тарифів

Чинне законодавство України передбачає, що тарифи на житлово-комунальні послуги встановлюються в розмірі економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво/надання.

Встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги нижчими від розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво не допускається.

Згідно із статтею 31 Закону України “Про житлово-комунальні послуги” (далі – Закон) виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.

На сьогодні повноваження щодо встановлення тарифів на комунальні послуги мають Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) і органи місцевого самоврядування.

НКРЕКП встановлює тарифи на комунальні послуги для суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках, ліцензування діяльності яких вона здійснює.

У свою чергу згідно із статтею 28 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються НКРЕКП), транспортні та інші послуги.

Отже, рішення про підвищення тарифів на комунальні послуги може прийматися НКРЕКП або органами місцевого самоврядування.

Слід зазначити, що тарифна політика в житлово-комунальному господарстві безпосередньо залежить від цінової політики в паливно-енергетичному комплексі.

Зміни вартості природного газу, електричної енергії призводять до необхідності перегляду уповноваженими органами тарифів на теплову енергію, послуги з централізованого опалення та постачання холодної/гарячої води для населення, адже у структурі собівартості послуг з теплопостачання енергоносії займають до 70 %, водопостачання і водовідведення – до 30 % відповідно.

Необхідно звернути увагу, що надання споживачам послуг за тарифами, які не відшкодовують фактичних витрат підприємств, призводить до обмеженості коштів підприємств для здійснення розрахунків за спожиті енергоносії, виплати заробітної плати працівникам, сплати податків та обов'язкових платежів до бюджету тощо.

Як наслідок, погіршується фінансово-економічний стан підприємств, знижується якість послуг, що надаються населенню, зростає соціальне невдоволення у суспільстві.

За даними галузевої статистичної звітності за 4 місяці 2018 року підприємства галузі зазнали збитків у сумі 2,3 млрд грн. Найбільші збитки отримали підприємства комунальної теплоенергетики – 1,4 млрд грн та водопровідно-каналізаційного господарства – 0,6 млрд гривень.

Крім того, погіршує фінансово-економічний стан підприємств наявність заборгованості з державного бюджету місцевим бюджетам на надання населенню пільг та субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

За інформацією обласних державних адміністрацій, зазначена заборгованість станом на 01.05.2018 становила 3,2 млрд грн (без урахування заборгованості за газ та електричну енергію). У структурі цієї заборгованості найбільше припадає на підприємства теплопостачання – 2,3 млрд грн та підприємства водопостачання та водовідведення – 0,5 млрд гривень.

Через недостатнє фінансування субвенції відповідні витрати перекладаються на підприємства житлово-комунального господарства, які надають послуги незалежно від стану їх оплати, що призводить також до збитковості підприємств.

Збитковість підприємств житлово-комунального господарства призвела до негативних наслідків, зокрема виникнення заборгованості із виплати заробітної плати.

Станом на 01.04.2018 заборгованість із виплати заробітної плати на підприємствах житлово-комунального господарства становила 101,6 млн гривень.

Надання споживачам послуг за тарифами, які не відшкодовують фактичних витрат підприємств, призводить до обмеженості коштів підприємств для здійснення розрахунків за спожиті енергоносії, виплати заробітної плати працівникам, сплати податків та обов'язкових платежів до бюджету тощо.

Як наслідок, погіршується фінансово-економічний стан підприємств, знижується якість послуг, що надаються населенню, зростає соціальне невдоволення у суспільстві.

Враховуючи викладене, питання приведення тарифів до економічно обґрунтованого рівня має розглядатися з урахуванням усіх об'єктивних чинників, зокрема, умов функціонування підприємств галузі та надання ними якісних житлово-комунальних послуг.

Відповідно до частини сьомої статті 31 Закону центральні органи виконавчої влади, національні комісії, що здійснюють державне регулювання у відповідних сферах, несуть відповідальність за наслідки встановлення або регулювання цін/тарифів, що змінюються ними відповідно до їхніх повноважень.

Згідно з частиною дев'ятою статті 31 Закону спори щодо формування та

встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги вирішуються в судовому порядку.

Тому запровадження мораторію на підвищення тарифів у сфері житлово-комунального господарства може призвести до погіршення фінансово-економічного стану підприємств галузі, зниження якості послуг, підвищення вірогідності системних аварій з непередбачуваними наслідками, а для покриття збитків підприємств-монополістів у цій сфері необхідно передбачити джерела фінансування з відповідних бюджетів.

На сьогодні в Україні першочерговим завданням є уповільнення зростання тарифів на житлово-комунальні послуги завдяки впровадженню енергозберігаючих технологій та підвищенню ефективності управління підприємствами житлово-комунального господарства.

Щодо антимонопольного регулювання

Згідно зі статтею 3 Закону України “Про Антимонопольний комітет України” (далі – Закон) основним завданням Антимонопольного комітету (далі – Комітет) є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема, в частині:

- здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;

- контролю за концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час регулювання цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.

При цьому, статтею 7 Закону визначено повноваження органів Комітету щодо здійснення такого контролю.

Під час, розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції предметом оцінки є або встановлення цін унаслідок антиконкурентного узгодження поведінки суб'єктів господарювання (п. 1 частини другої статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”), або дії, що призвели або можуть призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина перша статті 13 цього ж Закону), або встановлення таких цін, які неможливо було б установити за умов існування значної конкуренції на ринку (п.1 частини другої цієї ж статті).

Протягом 2017 року органами Антимонопольного комітету прийнято рішення про припинення 789 антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання та зловживань монополієм (домінуючим) становищем, що стосувалися встановлення і застосування цін, які були б неможливими за умов значної конкуренції на товарних

ринках, та ще 288 порушень у вигляді антиконкурентних змов на торгах під час проведення закупівель за державні кошти, які, як правило негативно впливали на рівень цін на предмет закупівлі. Розмір повернутих та попереджених внаслідок дій органів Антимонопольного комітету неправомірних втрат і витрат юридичних і фізичних осіб за 2017 рік склав понад 2,56 млрд гривень.

Разом з тим, частиною четвертою статті 20 Закону передбачено, що органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління і контролю, зобов'язані погоджувати із Комітетом, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію на відповідних ринках. Пунктом 2 Положення про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 квітня 1994 року за № 78/287 (зі змінами і доповненнями), визначено, що погодженню підлягають рішення, зокрема, з питань установлення порядку визначення цін і тарифів.

Отже, до повноважень органів Комітету належить погодження нормативно-правових актів та інших рішень, що регламентують порядок встановлення тарифів (тобто правила та механізми ціноутворення). Проекти нормативно-правових актів, якими встановлюється розмір цін і тарифів на товари (послуги), зокрема, тарифи на електричну енергію, газ, житлово-комунальні послуги тощо погодженню з Комітетом не підлягають.

Протягом 2017 року Комітетом розглянуто проекти 214 нормативних актів з питань регулювання тарифів на послуги суб'єктів природних монополій, до 33 з них запропоновано внести зміни.

Щодо дотримання вимог стосовно формування, встановлення та застосування державних регульованих цін

Відповідно до Положення про Держпродспоживслужбу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 667, одним з основних завдань Держпродспоживслужби є здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін.

Відповідно до Закону України “Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” до 31 грудня 2018 року встановлено мораторій на планові заходи із здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін.

Позапланові заходи державного нагляду (контролю) проводяться на підставі, зокрема, обґрунтованого звернення фізичних осіб за погодженням Державної регуляторної служби України.

Відтак, протягом січня-квітня 2018 року Держпродспоживслужбою здійснено 133 перевірки суб'єктів господарювання з питань дотримання державної дисципліни цін. Під час проведення перевірок порушення встановлено в 57 випадках.

За результатами проведених перевірок прийнято 39 рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій на загальну суму 387,7 тис. грн, в тому числі штраф – 218,1 тис. гривень.

Відповідно до прийнятих рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій та складених приписів протягом січня – квітня 2018 року було здійснено перерахунки споживачам та фактично повернуто їм коштів на загальну суму 2334,4 тис. гривень.

Слід також зазначити, що в ході здійснення контрольно-наглядових заходів попереджено обрахування споживачів у розрахунку на рік на загальну суму 3052,5 тис. гривень.

Найбільшу кількість порушень було виявлено на ринку житлово-комунальних послуг та фармацевтичному ринку.

Разом з тим, у зв'язку із скасуванням державного регулювання цін на продовольчі товари з 1 липня 2017 року контроль за ціноутворенням на ринку продовольства Держпродспоживслужбою не здійснюється.

Також відповідно до доручення Кабінету Міністрів України Держпродспоживслужба здійснює моніторинг застосування державних регульованих цін на лікарські засоби, які внесено до реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.04.2017 № 360 зі змінами, шляхом отримання інформації від суб'єктів господарювання, які приймають участь у програмі “Доступні ліки”.

Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях та м. Києві протягом січня - квітня 2018 року було проведено 4175 моніторинрів, проаналізовано понад 701 тис. цін на лікарські засоби з питань дотримання вимог законодавства у сфері ціноутворення.

Проведена робота спрямована на забезпечення контролю за правильністю застосування суб'єктами господарювання державних регульованих цін, попередження випадків порушень державної дисципліни цін на лікарські засоби.

Враховуючи зазначене, Держпродспоживслужба вживає заходи щодо запобігання порушенням у сфері ціноутворення, забезпечення встановлення економічно обґрунтованих цін та недопущення їх безпідставного зростання на споживчому ринку.

Щодо державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників

З 2017 року відповідно до норм Бюджетного кодексу України щорічний обсяг коштів Державного бюджету України, які повинні спрямовуватися на державну підтримку сільськогосподарських товаровиробників, становить не менше 1 % випуску продукції у сільському господарстві.

Так, державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників в 2018 році, відповідно до Закону України "Про Державний бюджет України на 2018 рік", становить 6362,9 млн грн, в тому числі:

- "Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів" - 66 млн гривень;
- "Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі" – 5 млн гривень;
- "Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств" – 1000 млн гривень;
- "Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними" – 300 млн гривень;
- "Державна підтримка галузі тваринництва" – 4000 млн гривень;
- "Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників" – 945 млн гривень (здешевлення сільгосптехніки);
- "Надання кредитів фермерським господарствам" – 43,1 млн гривень;
- "Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі на умовах фінансового лізингу" – 3,8 млн гривень.